33

MEDICA DISPUTATIO DE MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA,

Quam

Auſp. D. O. M.

Ex Decreto & Autoritate Ampliſſimæ Facultatis medicæ in Academia Roſtochienſi,

PRÆSIDE

VIRO CLARISSIMO ET EXPERIENTISSIMO

DN. D. JACOBO FABRICIO,

p. t. Magnifico Academiæ RECTORE, & Collegij Medici DECANO, Archiatro Megapolitano, & Profeſſore ordinario, Promotore & Præceptore ſuo obſervanter colendo,

Pro impetrando Gradu Doctoris in Medicinâ

Publico examini ſubijcit

ANTONIUS HERTZBERG

VViſmariâ Megapol.

Ad diem 18. Octobris Anno M. DC. XXXII.

in Auditorio majori

horis matutinis & pomeridianis.

ROSTOCHI

Typis JOACHIMI PEDANI, Acad. Typog.

VIRIS

Ampliſsimis, Conſultiſsimis,
Spectatiſſimis, Prudentiſſimis,

DNN. CONSULIBUS,
DN. SYNDICO,

Totiq; Ordini Senatorio
Reipub. Wismarienſis,

Dominis, Fautoribus, & Amicis ſuis,
Reſpectivè Cognatis, & Affinibus,
Omnibus & ſingulis perpetuâ obſervantiâ colendis,

hanc Diſputationem
in ſui ſuorumq; commendationem
dicat

Antonius Hertzberg,
VVismarienſis.

D. O. M. A.

Theſis I.

Viſcera, quæ ſpecialiori, & non ineptâ voce Naturalia Medici vocant, male affecta graves univerſo corpori inferre noxas, nemo inficias ibit, qui ipſorum actiones, quas jugiter ex lege naturæ edunt, velit contemplari; illa enim œconomiam pro totius ſalute exercent, & commeatum opportunè congerunt, ne corpus, quod tanquam ῥεῦμα quoddam in perpetuo defluxu conſiſtit, ſui reſtauratione defraudetur, & conſumatur.

II.

Inprimis autem admodum celebres ſunt duæ iſtæ coctiones, quarum unam χύλωσιν; alteram, αἱμάτωσιν vocant; quæ plurium partium miniſterio perficiuntur; aliæ enim concoquunt, & immutant, aliæ diſtribuunt, aliæ heterogeneum & nocivum, quod cum alimento permixtum erat, ab utili ſeparant & ſuſcipiunt, aliæ alijs intentæ; ex quibus ſive una, ſive plures, ſive pauciores vitiosè agant, corpus varijs ægritudinibus admodum obnoxium redditur.

III.

Ex iſtorum morborum claſſe neſcimus an famoſior in ſcenam produci poſsit, quàm qui affectionis hypochondriacæ nomine inſignitur, multis in locis, & in hiſce etiam maritimis valde familiaris, uſq; adeò ut vix quiſpiam reperiatur, qui non ſubinde iſtius aliquas incurſiones perſentiſcat: mirum certè, quomodo hæc latiſsimè in corpus ſe diffundat, & graviſsimorum ſymptomatum non tantum in naturalibus, ſed etiam animalibus, & vitalibus partibus fiat cauſa.

IV.

Ut verò cætera prætereamus, ſæpiſsimè atris ſuis fumis ad cerebrum adſcendens mentis arcem intrepidè ingreditur, animalesq; ſpiritus obnubilando, nobiliſsimas animæ potentias depravat, ſenſusq; & motus incompoſitos facit, hominemq; non rarò eò uſq; dejicit, ut non niſi ſolitarijs locis vivere delectetur, unde nomine quidem mutato, at ſervatâ indole Melancholia appellatur, quam veterum induſtria triplicem conſtituit, unam, quæ ſedem in Cerebro obtinet, alteram, quæ vitio totius corporis accidit, tertiam, quæ in hypochondrijs fomitem habet, cujus ſolius Theoriam, ac Therapiam præſenti diſputatione, σὺν θεῷ, inveſtigare decrevimus.

V.

Melancholiæ nomen in medicâ ſcholâ ſignificat tum naturalem illam, & alimentariam, quæ in jecore ex maximè terreſtri chyli portione juxta cum alijs humoribus gignitur, tum excrementitiam ſeu ſupervacaneam, tum præternaturalem iſtam Melancholiam, quæ ex naturalibus humoribus per aduſtionem quaſi in cinerem Sale plenum, ut Chymici loquuntur, converſis oritur, magis acris quàm acida, quam propriè atram bilem appellamus: Non rarò autem ipſum quoq; adfectum apud medicos tam Græcos, quàm Arabes & Latinos denotat, nomen ſumens à cauſa ſeu humore, qui morbum produxit: Hipp. l.3. aph. 14. Gal. 2. meth. med. c. 2. & 3. d. loc. aff. c. 6. & 7. quo ſenſu & nos accipimus.

VI.

Melancholia hypochondriaca communiter dicitur à ſubjectâ ſede, ſeu hypochondrijs, ubi cauſa morbi gignitur & continetur. Avicenna & cæteri Arabes myrachialem; myrach enim ipſis Abdomen vocatur; Aëtius, & alij hodie multi, flatulentam ſeu ventoſam vocant, quod flatibus ægros mirè torqueat & excruciet.

VII.

Definitur delirium per vices recurrens ſine febri, cum metu & mœſtitiâ absq; evidente causâ, ortum à vapore tenebricoſo, ex hypochondrijs, ſive quibuſcunq; partibus imi ventris, ob

iſtarum

iſtarum intemperiem, in Cerebrum ſublato, & Spiritus animales inquinante.

VIII.

Genus Proximum eſt delirium, nempe depravata imaginatio, quæ ex conceptis ſpeciebus novas imagines ſeu intentiones à veritate alienas effingit, quibus ſi fidem nondum adhibeat æger, Ratiocinationem adhuc illæſam agnoſcimus.

VIIII.

Idem interruptum ſeu per vices recurrens, illud à melancholiâ idiopathicâ differre oſtendit, imò etiam ab illâ ex conſenſu totius exortâ, quæ licet quaſdam exacerbationes nonnunquam admittat, continua tamen eſt, à noſtro affectu diverſa, quemadmodum & febrem tertianam continuam aliam eſſe dicimus ab intermittente.

X.

Febris abſentia diſtinguit à Phrenitide, & Paraphrenitide; timor & triſtitia à Maniâ.

XI.

Locum affectum ſeu proprium ſubjectum aſſerimus eſſe Cerebrum, auguſtiſſimam illam Principum facultatum ſedem, quod tenebricoſô quodam halitu alteratum à mediocritate deflectit & patitur, ſuæq; noxæ ſimul participes reddit ipſos ſpiritus animales.

XII.

Sunt etiam qui Cordis intemperiem malum hoc accelerare autumant, quorum ſententiâ neutiquam abſurdam arbitramur, ita tamen ut dicamus ex quâ causâ cerebrum, ſpiritusq; animales enormiter contaminãtur, eandem interdum Cordi quoq; communicari, imò ſæpè malignos iſtos fumos prius Spiritus vitales invadere, ipſumq; Cor obſidere, & mox unâ cum Spiritibus vitalibus in cerebrum adſcendere, ſicut hoc ipſum non obſcurè arguit ſub ipsâ acceſſione tremulus Palmus, quo Cor contra hoſtis impetuoſum adventum quaſi contremiſcit, illumq; è ſuâ ditione excutere nititur.

XIII.

Cum verò hanc Melancholiam ex intervallis affligere di-

ferimus, præter jam dictum hujus morbi verum ſubjectum adhuc indagandus eſt alius locus, qui, ubi modò ſerenitas quædam animi domicilium, diſcuſſo fumo, illuſtrare cæpit, mox iterum atras depromat nubes, omnia in corpore obfuſcantes, & tenebris perfundentes, quam ſedem cauſarum ipſius adfectus appellare poſſumus.

XIV.

Hæc nomine Hypochondriorum exprimitur, & ſunt ventris infimi partes cartilaginibus ſpuriarum coſtarum ſubiacentes; ventriculus, meſenterium, ejusq; mille venæ, infinitæ glandulæ, quæ venas comitantur, & caro illa rubra amplitudine inſignis Pancreas, Omentum, Lien, Epar cum omnib9 venæ portæ ramis, Uterus in fæminis, quorum omnium vitio melancholica pathemata exſurgere poſſunt.

XV.

Nihilominus potiſſima Hypochondriacæ Radix eſt Lien, quem humori melancholico expurgando Natura deſtinavit, adeò ut ſi officio ſuo aut in attrahendo, ut decet, humore dicto, aut in eo pro alimoniâ ſuâ attenuando & depurando, aut in ſuperfluo expellendo deſit, dubium non ſit, quin craſſus ille & inprimis melancholicus humor, per venas vicinas regurgitans calefiat, inq; totâ œconomiâ naturali mirabiles turbas excitet.

XVI.

Cauſæ hujus affectionis Externæ ſunt multiplices, & ſæpè longo tempore morbum antegrediuntur, primumq; ejus generationi principium præſtant: Interna duplex eſt, Continens & Antecedens.

XVII.

Continens cauſa eſt vapor melancholicus & fuliginoſus, ex hypochondrijs, ſive quibuscunq; partibus imi ventris jam in cerebrum ſublatus, & ſpiritus animales ſui permiſtione actu tenebricoſos & obſcuros reddens.

XVIII.

Antecedens eſt humor craſſus, feculentus, tartareus in meſenterio, liene ac vicinis partibus per συναθροισμὸν ſeu congeſtionē potius, quam per ῥευματισμὸν ſeu influxionem coacervatus,

modò

modò ſimplex, ut humor melancholicus naturalis, vel aduſtus atrabilarius, aut humor pituitoſus & crudus: modò è duobus aut tribus mixtus & compoſitus, ſemper plurimum flatuoſi vaporis admixtum habens, & diuturna morâ, ac prohibita tranſpiratione putreſcens.

XIX.

Quod autem talis humor diverſimodè diſpoſitus in dictis locis paulatim colligatur, & effloreſcat, variarum partium errore, dum vel concoctrix, vel expultrix, vel utraq; facultas minus rectè ſuum facit officium, committitur: cui ſi accedat alimenti impuritas, eò uberior excrementorum proventus cum virium jacturâ metuendus.

XX.

Ratione ventriculi, quando frigidior ipſum occupavit dyscraſia, fit, ut in ingeſto cibo, qui in uniformem albicãtem ſuccum converti debebat, variæ crudæ partes relinquantur, quæ poſtea à ramis venæ portæ allectæ, vel obſtructiones inſignes in ijs pariunt, vel etiam ad Epar & Lienem diſtributæ, crudi, vitioſiq; humoris multum ſuggerunt.

XXI.

Quin & in intemperato Ventriculo propter improportionatum calorem alimenta corrumpuntur, alienam qualitatem induunt, & quaſi aceſcere videntur, quæ materia poſtea ad ſecundæ coctionis viſcera delapſa non tantum ad hujus melancholiæ generationem, ſed ad genitæ etiam incrementum & exacerbationem inſigne confert ſymbolum.

XXII.

Diocles, referente Gal. l. 3. d. loc. aff. c. 7. cenſuit orificium ventriculi inferius, & inteſtina proxima aliquando inflammari, hinc chylum contentum aduri, ſuperaſſari, & in nidoroſum excrementum converti, ex quo poſtea, durante partium affectione, & materiæ idoneæ generatione, Melancholia hypochondriaca excitetur: at durius, ſi vim verborum ſpectare velimus, Diocles videtur dixiſſe: non etenim tumor ventriculi & inteſtinorum inflammatorius absq; febre conſiſtere, nec diu durare poteſt, veluti morbus acutus, celeriter ægrum peſſundans, cujus

cujus

cujus contrarium videmus, cum hypochondriaca Chronicus ſit morbus, & plerunq; ſine febri: Quâ de causâ ſunt, qui Dioclis mentem non de verâ inflammatione, ſed intemperie calidiore, quam φλόγωσιν appellant, interpretantur, à quâ cibi ἀνάδοσις ad inteſtina & Epar impeditur, ægerq; illâ parte tenſionem & velut ardorem percipit, undè & copioſi flatus elevantur, cum plurimo ſeroſo humore, qui per os plerumq; non aliter, ac ſi ex Cerebro delaberetur, effluit.

XXIII.

Dum autem malum hoc frequentiorem ſedem in Liene habere dicimus, Meſenterium & Pancreas non excludimus, utpotè quæ partes propter connexum, quo venas ſortiuntur ab uno trunco communes, & vicinitatem, quâ ſe mutuò contingunt, ipſamq; operis communionem, quâ in depurando ſanguine occupantur, Lienis ſortem unà plerunq; experiuntur.

XXIV.

Cujus veritatem fateri cogetur, qui Meſenterij glandulas cum Pancreate, omniumq; indolem & ſtructuram conſiderabit, in quibus, tanquam receptaculis, ingentem excrementorum colluviem diuturno tempore nobiſcum innoxiè circumferre poſſumus; neq; tamen latentis oneris moleſtiam Meſenterium percipit, priusquam vicina viſcera corrupta monſtroſa procreent ſymptomata, corpusq; lentè conſumatur.

XXV.

Quin nec ipſum omentum à varijs tumoribus, ſcirrhis, ulceribus & purulentis Apoſtematibus innoxium perpetuò eſt, ut & hîc ſuum focum hypochondriaca habere queat: quicquid enim dictæ partes continent humoris, ut plurimum diutinâ mora incraſſatur, inq; Naturam excrementi melancholici tranſit, quamvis & hoc ſæpe à Liene ipſo eò deponatur.

XXVI.

Suopte verò Lien vitio hypochondriacam arceſsit intemperat9 vel obſtructus, dum humorem melancholicum attrahere, depurare, & expellere nequit, quod & contingit, quando vel juſto amplior, vel minor exiſtit: ubi præter naturam intumuit, ineptus eſt recipiendis amplius excrementis, quæ proinde regurgitant,

regurgitant, & reliquum corpus inficiunt: ſimiliter ejus imminutâ magnitudine, continere nequit tantum humoris melancholici, quantum Natura exigit, unde reſtagnans illud in venas meſenterij, & loca circa ventriculum, ubi plures ac majores Venæ portæ rami inter Ventriculum & Lienem congregantur, dimanare & effundi neceſſum eſt.

XXVII.

Hepatis quoq; noxâ hypochondriaca contingit, cum nimio ſuo calore inſignem cruditatum copiam ex ſtomacho attrahit, eâdemq; intemperie humores plus juſto calidos progignit, quos vel in venis, quarum numerus definiri vix poteſt, retinet, vel per omnes venæ portæ ramos diffundit.

XXVIII.

Longe verò truculentius hæc affectio ſævire ſolet, ſi hæreditariâ quadam infelicitate Viſcera naturalia ab ipſis vitæ primordijs imbecillitatem contraxerint, aut Venæ in viſcera imi ventris diſſeminatæ connatam à primâ conformatione anguſtiam adeptæ ſint; quæ utiq; vitia humanam operam fermè reſpuunt, & homini ita diſpoſito laborioſam vitam reddunt.

XXVIIII.

Colluvies vitioſi humoris, enarratis jam modis in Abdominis partibus detenta, quibus polleat qualitatibus, inter autores non convenit, alijs eam calidæ, alijs frigidæ naturæ dicentibus, ac cum effectus ſuis atteſtentur cauſis, pro diverſitate corporum, ipſorumq; locorum, ubi reſidet, varietate, potius promiſcuę illã indolis, & in hoc ſubjecto frigidã, in alio calidam, ſemper tamen ſiccã, affirmare non dubitam9, quam rectiſsimè dignoſcere prudentis eſt medici. Certum enim eſt aliam ex melancholico humore naturali, eoq; frigido in venis retento, & morâ ac obſtructione calefacto exiſtere, aliam ab humore aduſto, aliam à phlegmate craſſo, crudo, & viſcido, vel & cum pauco fermento bilis commixto: unde & quædam mitis, quædam violenta, quædam incipiens, quædam confirmata appellatur.

XXX.

Sexus quoq; fæmineus melancholicis inſultibus apprime obnoxius eſt, tum quod muliebris natura ex ſeſe animi magis

ſit demiſsi & puſilli, tum quod ſanguis, qui peculiari Naturæ lege ſingulis menſibus excerni debebat, reſtagnans & introrſum refluens, facile in Uteri vaſis corrumpatur, & tetras exhalationes Cordi & Cerebro inimicisſimas exſpiret; quomodo nata Hypochondriaca melancholia eadem, quæ reliquæ, effecta producit, & nonnunquam majori furore debacchatur ob mirabilem Sympathiam, quâ Uterus cum univerſo corpore conſpirat.

XXXI.

Indolem ejus elegantiſſimè depingit Hipp. lib. de morb. virgin. Virgines, inquit, quibus nuptiarum tempus inſtat, maturæq; jam Viro ſunt, ſpectrorum imaginarijs terroribus affliguntur, & iſtud ſub menſium deſcenſum magis experiuntur, non valde antea hinc afflictæ: poſtea enim ſanguis in uteri locellos deſcendit, velut qui effluere debeat; cum igitur exitui via minimè pateat, copioſior autem ſanguis per cibos & corporis incrementum affluat, tunc ſanguis effluvio carens propter copiam ad Cor & ſeptum transverſum reſilit: ubi igitur hæc oppleta fuerint, Cor obſtupeſcit, indeq; torpor, & ex torpore dementia invadit.

XXXII.

Externæ hujus morbi cauſæ ſumuntur à Rebus non naturalibus, quas, prout pabulum & fomentum morbo noſtro generando adferunt, ordine proponemus.

XXXIII.

Aër ambiens corpora noſtra diverſimodè immutat, dum indeſinenter tum per Reſpirationem, tum per Tranſpirationem in profundum corporis ſe inſinuat; eſtq; incommodus aër ſiccus, admodum calidus, adurens: frigidus, nebuloſus, pluvioſus: magnam etiam vim obtinet tempus autumnale, verſatio in aëre concluſo, fœtido, ſubterraneo, inhabitatio loci uliginoſi, maritimi, paluſtris.

XXXIV.

Cibi rationem quod attinet, promovent hoc malum, qui craſsi & tartarei ſucci, terrenæ ſubſtantiæ, & ſiccæ qualitatis ſunt, veluti caro animalium ſeniorum, cervina, bubula, caprina, leporina, aprigna, caro animalium in aquis & paludibus victitantium

antium, ut anſerina, anatina: item piſces lacuſtres & palu-
ſtres, præſertim qui ſunt majores, panis furfuraceus, crudus, ſe-
micoctus, non fermentatus, qui Belgis in quotidianum cibum
venit, omnia fumo aut aëre indurata, ſale aut muriâ condita, ſi-
ve carnes, ſive piſces ſint: quò pertinent farcimina, frixa in ſar-
agine, legumina, braſsica omnis generis, tàm recens quàm
nuriâ aſſervata, idq́; genus alia numerò plurima, de quibus
paſſim apud Practicos pluribus agitur.

XXXV.

Horſum & referuntur, quæcunq́; flatulentam vim obti-
nent: imò nimis pinguia, dulcia, copioſo ſaccharo, aut melle
ondita maximè inflare tum jecur, tum Lienem, ait Gal: l. 13.
neth. med. c. 13

XXXVI.

Improbatur deniq́; & cibi varietas, & ex varijs diverſarum
c plerunq́; diſcordantium qualitatum epulis inſtructa menſa:
Natura enim ſimplicitate gaudet, & ut victus ſimplex ſummè
tilis, ita varius ſummè noxius.

XXXVII.

Huc refertur etiam aqua cruda & dura, quæ aſſumpta Na-
uræ laborem creat, & difficulter per corpus tum diſtribuitur,
um excernitur, qualis eſt nivalis, glacialis, putealis, paluſtris,
agnans, quam per æſtatem olidam eſſe ait Hipp. lib. d. aër. aq.
loc. Et licet eas non ingurgitemus, cibi tamen ijs incocti, uti
CerevIſiæ indè paratæ noxam illam contrahunt, neq́; tam fa-
lè deponunt. Vina etiam improbamus, craſſa vel dulcia, ut
Malvaticum, Simeniacum, & aquam vitæ vulgò dictam, vacuo
præſertim ſtomacho, quod caput petant, & æſtum Epatis adau-
eant.

XXXVIII.

Hiſce annumerantur conſuetarum evacuationum in utroq́;
xu ſuppreſsiones, per nares, hæmorrhoides, uterum: ſolita
niverſaria purgatio omiſſa, quæ per pharmaca, vel manum
hirurgi fieri ſolebat: quartanæ, & aliæ febres prægreſſæ: im-
oderatus ſomni & vigiliarum uſus: intempeſtivæ exercitatio-
s, nimirum mox à cibo ſumpto, fecibus alui nondum depo-

 ſitis:

ſitis: Veneris uſus nimius, intempeſtivus, pleno ventre & præſente crapulâ ſuſceptus; curæ graviores, ſtudia continua, & parum tempeſtiva: vitæ genus triſte, ſollicitum, ſolitarium, ſedentarium, cujus ratione in plurima ſanitatis incommoda incurrunt, qui in Bibliothecas ſe abdunt, & in Muſarum conſeſſu locum habent, tum ij, qui totos dies in Curiâ, vel alibi conſidentes juſtitiæ præſunt, controverſiasq; dirimunt.

XXXIX.

Jam ad Signa ordo dicendorum nos vocat, quæ duûm ſunt generum, & vel Diagnoſtica vel Prognoſtica vocantur.

XL.

Diagnoſtica magnâ ex parte communia ſunt alijs hypochondriacis affectibus, & propterea omnia hoc loco recenſere minus arbitramur proficuum, ea duntaxat proponentes, quibus unitis & conjunctim ſumptis, Medicus certo certius colligit, ægrum à melancholiâ hypochondriacâ detineri.

XLI.

Talia ſub initium, & in ipſo morbi inſultu, ſunt cogitationes falſæ, abſurdæ, mœroris ac metus ſine cauſsâ manifeſta de certo quodam Objecto plenæ, quibus adeò ſeſe macerant, ut, aucto morbo, frigido ſudore, accedente nonnunquam levi deliquio, non rarò perſundantur, interdum eaſdem adſtantibus cum gemitu recenſent: per thoracem adſcendente tenebricoſo vapore, cor extraordinariâ, & violentâ palpitatione concutitur, ingruit anxietas, anhelitus difficultas, compreſsio interdum Diaphragmatis, & circa pectus intra muſculos intercoſtales, vel tunicas externas, internasvè oppreſsio, ut ſuffocari videantur: in præcordijs exæſtuatio, & ab efferveſcentiâ ſanguinis inſignis calor: arteriæ moleſtè & validè pulſant, ac ſubindè mutantur: hypochondria quaſi ſurſum trahuntur, & circa regionem Lienis morſus ac pulſatio percipitur: organa ſenſuum mirificè infringuntur, hinc aurium tinnitus, oculorum & venarum circa illos intumeſcentia, vertiginoſus motus, vigiliæ moleſtæ, aut ſi ſomnus ſuperveniat, brevis eſt, divulſus, nunc turbulentus cum terroribus, inſomnijs triſtibus; facies ſæpe rubeſcit e flammâ velut volante, aut leviter pertranſeunte: frequente

ſcapul

ſcapulæ & humeri dolorem, artus ſtuporem, imò univerſum corpus laſsitudinem & imbecillitatem, maximè verò crura ſentiunt: ſuperatâ tandem acceſsione, & pernitioſo fumo ex alienis ædibus ejecto, ægri ad conſueta & neceſſaria vitæ munia quidem redeunt, attamen ſubindè metuunt & vitam ſibi acerbam putant, etiamſi omni fere temporis momento ſeſe animam acturos pertimeſcant, quare & varijs & inconſtantibus ſunt moribus, nunc avari, nunc liberales.

XLII.

Extra paroxyſmum malum iſtud patefaciunt perpetui rugitus ac murmura circa ventriculum, & in hypochondrijs, itemq; diſtendens dolor, inprimis jejuno ventre: largiter ægri plerunquè edunt, ſed alvus, confirmato malo, pertinaciter quibuſdam adſtringitur, fæceſq; indurantur: ſumpto cibo inprimis coctu difficili accedit inflatio, & ſtomachi velut aquæ innatantis fluctuatio, quâ tenuis & pellucida aqua frequenter exſpuitur, ructus acidi indefinenter moleſtant, quos ſæpe inſequitur vomitus acidus, aut aliâ quâdam qualitate moleſtus, ingensq; flatuum multitudo per inteſtina, & totum ventrem oberrare auditur, tandemq; corpus totum paulatim abſumitur, & velut contabeſcit.

XLIII.

Neq; tamen iſta accidentia omnia ſimul, ſed magna parte ægros lancinant miris & verè inexplicabilibus modis: & ut plurimum viciſsim ſedantur, peractâ concoctione, ſuperveniente alvi dejectione, materiæ noxiæ aut evomitione, aut eructatione, flatuum per ſedem exploſione; quin & refrigerante cibo immiſſo æſtus in præcordijs mitigatur, & vapores reprimuntur: contrà malum enormiter exasperant cruditates, pro quarũ magnitudine malum creſcit, pluresq; habet inſultus: & ſicut malum miteſcit, cibo jam concocto, ita ſæpe intenditur, eo copioſius recens ingeſto.

XLIIII.

Uterina melancholia hoc inſuper habet peculiare, ut nunc in riſum, nunc in fletum ægræ erumpant, & varijs, ijsq; inprimis ſupra regionem cordis, univerſam mammam aliquandò

occupantibus, concomitante vehementi magnæ arteriæ pulſatione juxta dorſum, ſeſe enervari doloribus querantur, neq; ab alijs hyſtericis ſymptomatibus ſint immunes.

XLV.

Prognoſtica ſunt: Melancholia hypochondriaca curatu difficilis eſt, præſertim Confirmata, quæ non rarò degenerat in melancholiam idiopathicam, imò in maniam, interdum in Epilepſiam, & Apoplexiam: incipiens autem dextrè tractata ſæpius curatur.

XLVI.

Melancholicis hæmorrhoides ſupervenientes, bonæ ſunt Hipp. l. 6. aph 11.

XLVII.

Urinæ nigricantes ſi liberaliter cæperint fluere, ſalutem pollicentur.

XLVIII.

Hæmorrhagia naris ſiniſtræ ſæpe malum hoc mitigare, vel demoliri viſa eſt.

XLIX.

Atq; morbi Eſſentia, Cauſis, & ſignis explicatis, operæ erit pretium, brevi methodo ejus curationem inſtituere: Legitima verò morborum curatio fit per indicationes, quas deſumemus à morbo, ab ejus cauſis, à viribus ægri, à partibus laborantibus, ab ætate, ſexu, anni tempore, & ſimilibus.

L.

Ante omnia itaq; peccans humor præparetur, & poſtea modeſtè, & opportunè per intervalla educatur, obſtructiones aperiantur, victus ratio craſſos humores accumulans immutetur, partibus laborantibus tempeſtivè proſpiciatur, intemperies earundem tollatur, flatus diſcutiantur, & quæ præterea incommodant, decenter corrigantur.

LI.

Cum verò partes ſint diverſæ, à quibus Hypochondriaca dependet, iſtarum inprimis habita ratione, Cauſis ejus educendis incumbemus, quæ, ut cæperunt, tollendæ ſunt, initio facto ab eâ, à quâ primus motus, adeòq; cauſæ externæ primas in curando partes ſibi vendicant, quæ conveniente Victus ratione ſeu

Diætâ

Diætâ ſubiguntur, cujus tanta eſt autoritas, ut ſub mali initio
non ſemel ſanitatem ſola reddiderit.

LII.

In aëre verſetur æger puro, lucido, ad humidum, & prout
cauſa calida, vel frigida fuerit, frigidum, vel calidum vergente;
magis verò aëris humiditas expetitur, quàm caliditas, modum
tamen non excedat: utile etiam erit ſæpiuſculè grato & ſuavi
odore conclave replere, qui ſpiritus benè afficiat: ſi quoq; loci
ſitio, à quo longi morbi non rarò foventur, ægro ſuſpecta ſit, ſo-
lum vertere de conſilio Hipp. conducet.

LIII.

In adminiſtrando alimento notetur 1. Cibi qualitas: cibus
etur boni ſucci, & facilis concoctionis, qui inſuper nonnihil
umectet, naturæ flatulentæ expers, elixus etiam ſit potius
uàm aſſus, ubiq; tamen memor Hippocratici Aphorismi: pa-
um deterior cibus & pot9 ſed ſuavior, meliori quidem ſed ingra-
o eſt præferend9: carnibus incoquatur endiv. borrag. bugloſs. ci-
hor. acetoſ. lactuc. aſparag. interdum cappares apponuntur,
nterdum intinctus ex modico aceto vini, in quo pro re natâ ma-
erata ſint aliquandiu fol. cohlear. naſturt. meliſs. 2. Cibi quan-
tas; quia ventriculus ſemper languet, non plus cibi ingeratur,
uàm poſsit concoquere; aliàs non in corporis, ſed morbi abit
crementũ. 3. cibi aſſumendi tempus, modus, & ordo; ubi religio-
caveas, ne importuno tempore ægrum cibes, nimirum priore
bo non concocto, aut ventre non exonerato: neq; diſsimiles
ter ſe cibos ægro unâ vice indulgeas; & commodè prima men-
inchoatur à juſculo cõfecto ex hordeo, cremore avenæ, brodio
rnium juniorum, eritq; illud efficacius, ſi addantur paſſulæ co-
nthiacæ; ultimam verò menſam claudere æger poterit mar-
illâdâ, vel ſuperaſſumpto pulvere aliquo ſtomachali, ſub-
ringente magis, quàm nimis calefaciente.

LIV.

In potu condonandum eſt aliquid conſuetudini; alijs cere-
ſia, alijs vinum magis arridet, alij largius, alij parcius bibe-
per ſanitatem conſueverunt: ita tamen permittendus, ne no-
m inferat difficulter emendabilem; Vinum autem in hoc ma-
lo præ-

lo præſtantiſsimum eſt, idq; ſit non admodum vetus, ſubdulce potius, quàm acerbum, tenue, album, maturum, deſœcatum: alij probant dilutum aq. borrag. bugloſſ. aut ſimili, quod fortaſſis locum habet, ſi vinum ſit potentius. Alij varia medicata vina & cerevíſias commendant, ex quibus probamus, ſi æger primum hauſtum ſemper ſumat de Vino vel Cereviſiâ, in quâ infuſæ ſint ſummit. abſinth. vel centaur. min. cum florib. & parum de ſcolopondriâ, eritq; hic potus inſtar omnium. Cereviſia, cujus frequentior in noſtris regionibus eſt uſus, bibatur non recens, probè cocta, bene defæcata, quæ eò magis laudanda, ſi lupuli amaritudine linguam moderatè imbuat, cujus ratione magis fit appropriata Lieni & meatibus urinarijs. Sunt qui in Lienis morbis peculiariter prodeſſe ſcribunt potum ex vaſe tamariſcino, vel ſi haberi poteſt, hederaceo.

LV.

Somnum meridianum, uti etiam omnem mox ab aſſumpto cibo fugere oportet; contrà nocturnus eſt ſummè ſalubris, quod corpus, alioquin in hoc morbo ſiccius humectet, Spiritusq; animales blandè reficiat: vigiliæ verò nequaquam modum excedant, quod exſiccent, & plura mala accerſant: eadem de causâ etiam opera charitatis, quæ connubialis amor poſtulat, parcius præſtare expedit.

LVI.

Evacuationes naturales quotidie ritè procedant, nilq; malum magis mitigat, quam alvi benignitas, quæ ut conſervetur omni ſtudio procurandum: ſi forſan per Vitæ genus aliquo horis conſidere æger cogatur, moderatum corporis exercitium ſemper ante paſtum præmittatur, ut calor nativus leniter excitetur.

LVII.

Tandem & animi affectibus æger fideliter imperet, ſeq; amicorum converſatione, colloquijs, jucundarum fabularum enarratione, ſuavi muſicorum inſtrumentorum harmonia ſubinde recreet, triſtitiamq; & mœrorem penitus fuget: Quod ſi officio, curis mordacibus, & arduis negotijs pleno, fungatur eo ſe tamdiu abdicare erit conſultum, donec morbi levamen ſentiat.

LVIII. Diæt

LVIII.

Diæta præſcriptâ, Medicus internas morbi cauſas exſcin-
dere laborabit, initio facto ab antecedentibus, quæ ut commodè
& tutò eximantur, primæ viæ prius evacuandæ ſunt; alvus e-
nim plerumq; in hoc morbo adſtricta, & flatibus diſtenta reliquis
remedijs non leve obſtaculum objicit.

LVIIII.

Huic ſcopo egregiè ſatisfacit clyſter paratus ex emollien-
tibus, quorum materia erit malv. althæa. mercurial. parietar.
violar fl. camomill. melilot rad. althææ. ol. camomill. & ex le-
niter purgantibus, qualia ſunt Elect. lenitiv. diacathol. hier.
pic. Gal. rad. polypod. fol. ſenæ, epithym. quibus pro re natâ
Carminativa addi queunt ad ſopiendos flatus: & ſi quis ulterius
aliquid fumar. lupul. cuſcut. centaur. min. incoquere velit,
non repugnamus: at fortiora & calidiora purgantia, in uſu ho-
rum clyſterum, nullum inveniunt locum, & cum malis ægri re-
bus adhibentur.

LX.

Quicunq; ab uſu clyſteris planè abhorrent, ijs lenitivum
exhauriendum dari poterit, idq: ſi in formâ liquidâ per os ſu-
matur, erit eò nobilius.

LXI.

Venæſectionem in initio curationis admittimus, quoties
ratione Epatis calidioris ſanguis fervidior in corpore redundat,
vel & ob tranſpirationis privationem, vijs circa Epar obſtructis,
ſanguis in univerſo corpore æſtuat, & ad caput utpotè in hoc
morbo admodum imbecille ruit, & gravius malum minatur:
nec rarum eſt, obſtructo Liene, humorem melancholicum ſi-
mul in venas majores cum puriore ſanguine confluere, corpuſ-
que eo repleri, cujus indicium erit color faciei fuſcus, lividus,
& ſubnigricans: ijsq; in caſibus ſtatim Vena utiliter incidetur,
ut remedia intus aſſumenda, ſuam energiam eò potentius exer-
cere valeant.

LXII.

Mittendus verò ſanguis pro prudentiâ medici ex dextro,
vel ſiniſtro brachio, & ſi craſſus appareat, illum liberalius efflue-
re permittemus, ſemper reſpicientes ad morbi magnitudinem,
& virium tolerantiam: alioquin ſi vires non admodum ſint fir-
mæ, Salvatellæ in ſiniſtrâ manu iterata apertio ſufficiet. In

 mulie-

mulieribus vitio ſuppreſſorum menſium hypochondriacam patientibus, Saphena utiliter inciditur. Quin & cucurbitæ ſcarificatæ loco ſectionis venæ pedibus nonnunquam commodè adminiſtrantur. Particularis per Hæmorrhoides ſanguinis evacuatio præſentaneum habetur Hypochondriacæ remedium, quod immediatè lienem ac meſenterium à fœculenta ſaburrâ liberet, in quam rem & Hirudinum applicatio proderit.

LXIII.

Dehinc convertimus nos ad ipſum humorem in hypochondrijs hoſpitantem, à quo jam plures indicationes haurimus: ejus craſsities indicat attenuationem, viſciditas inciſionem, frigiditas calefactionem, ſiccitas humectationem, quia obſtruit, apertionem, quia plerunq; aliquid materiæ fervidioris admiſcetur, contemperationem.

LXIV.

Medicamenta, quæ hiſce indicationibus ſatisfaciunt, Auctores vocant Præparantia, ſeu Digeſtiva, quæ humoris qualitates emendant, vias occluſas aperiunt, adeoq; Naturæ humorem obedientem reddunt, ut commodius è corpore eliminari poſsit.

LXV.

In horum uſu judicio opus eſt: quæcunq; enim remedia validius calefaciunt, morbum reddunt aſperiorem, experientiâ teſte, quâ illi ægri, qui ad rugitus & flatus compeſcendos duntaxat reſpiciunt, & valdè calidis & ſiccis remedijs utuntur, ſemper deterius habent.

LXVI.

Quare uno oculo humoris naturam, altero laborantis partis, & accidentium conditionem intueatur Medicus, ut decenter humectet, & ſimul nunc refrigeret, nunc calefaciat, nunc aperiat, nunc attenuet.

LXVII.

Decocta parare ſolent Practici ex radicib. ſ. aperient. polypod. quern. eryng. cichor. aſari. cortic. rad. cappar. tamariſc. fraxin. herb. & florib. hepaticis, ac ſpleneticis, illaq; ſimplicia ſæpè coquunt in ſero lactis caprini, humectationis, & caloris, ſi quis adeſt, contemperandi causâ, tandem in ijs diſſolvunt Syrup. appropriatos, è quorum cenſu ſunt Syrup. de ſucc. fumar. de ſucc. borragin. de pomis ſimpl. de pomis regis Sabor. de cor-

tic.

c. citri. de ſcolopendr. de lupulo. de meliſs. de epithym.
xymel ſimpl. compoſ. Scyllitic. Quidam etiam purgantia
ddunt, ſed in exiguâ quantitate.

LXVIII.

Aetius ſolo Decocto abſinthij per triginta aut plures con-
nuos dies uſurpato, non paucos, univerſalibus tamen non ne-
lectis, aſſerit convaluiſſe, & ab hypochondriacâ præſervatos
uiſſe, quo ipſo etiam non paucos Scorbuticos feliciſsimè fuiſſe
ſos experti ſumus: & ſimplicia ſæpè compoſitis ſunt efficaciora.

LXIX.

Nobilem etiam uſum præſtant Syrupi magiſtrales, qui pro
edici arbitrio concinnantur, partim ex infuſione certarum
lantarum, partim ex ſuccis earundem legitimè depuratis, ad i-
nem commiſtis, & incoctis cum ſ. q. ſacchar. ad juſtam conſi-
entiam. Huc quoq; pertinent ſtillatitiæ aquæ, conſervæ, Ex-
acta, Eſſentiæ ex convenientibus ſimplicibus confectæ; quæ
mnia ex benè inſtructis officinis depromi queunt. Neq; abs
e erit, pro attenuandis craſſis humoribus, & meatibus expe-
iendis, ad duodecim vel plures dies, Decoctum Chinæ cum
odico Saſſafras præſcribere.

LXX.

Hiſce aliquandiu exhibitis, ægri corpus ope medicamenti
urgantis, quod omni vehementiâ careat, purificandum eſt:
t enim hæc morbi hujus & aliorum affinium indoles, ut ſem-
er fortioribus exaſperari; mitioribus verò ſolutivis vix curari
ideatur; ubi tamen hæc diu, & ſæpe continuata nihil juverint,
d illa, ſed magnâ cum prudentiâ deveniendum eſt.

LXXI.

Simplicia conveniunt radic. polypod. Epithymum. Agari-
us. Cremor Tartari. folia ſenæ. Compoſita ſunt Elect. leni-
v. diacatholic. diaſena. hiera ſimpl. hiera cum agaric. hiera
ogadij, quâ Rex Ptolomæus utebatur ad omnia vitia melan-
olica. Syrup. de pomis reg. Sabor. Syr. de Sena. oxymel
lleborat. Electuar. Senatum Renodæi, quod is in ſuo Diſpen-
t. mirificè commendat. Pulv, ſenæ præp. juxta deſcription.
ontagnan. cujus major erit efficacia, ſi pro crudo Tartaro ſu-
atur cremor Tartari: cui cognatus eſt pulv. melanagog. Quer-

cet. Magni etiam fiunt pilul. tartareæ Quercet. & pilul. de ammoniac. item Extract. folior. ſenæ. hellebor. nigr. Catholicum Quercet. à quorum uſu jus pulli Bugloſſatum vel Boraginatum exhibebitur.

LXXII.

Quæcunq; verò dantur purgantia, aromatizari poterunt Oleo aniſ. fœnicul. carvi. cortic. aurantior. cinamom. ut à moleſtis flatibus immunis æger maneat.

LXXIII.

Cum verò peccans humor unâ vice nec educi, nec paucis diebus ſatis emolliri queat, ſæpius hæc ipſa per vices reiteranda ſunt, ut ſenſim materia & infringatur, & minuatur: neq; erit de nihilo interdum purgantia iſta & alterantia parum commutare, ne Natura uni aut alteri adſueſcat.

LXXIV.

Sed quia alvi conſtipatio, quæ à venarum meſaraicarum, & Epatis p. n. ſiccitate & caliditate inprimis dependet, in hoc morbo ſubindè redit, ipſeq; æger à frequentiori purgantium uſu ſæpe abhorret, ut taceam eo ventriculum interdum diſſolvi, nihil erit commodius, quàm digerendæ materiæ dum opera datur, certis intervallis inijcere clyſteres, quibus in hiſce tartareis morbis magis plerunq; levari ægros, quam purgantibus per os ſæpius ſumptis, multorum teſtimonio patet, illorumq; contemptu omninò exiſtimo fieri, quod dicti morbi apud nos diutius hæreant, vel radicitus vix eximantur.

LXXV.

Atq; ijs quidnam ſalubrius excogitari poterit, qui ſubitò ad deſtinatum locum penetrant, inſigniter humectant, alvum emolliunt, & lubricam ſervant, flatus diſſipant, humorem craſſum in venis meſenterij & lienis diluunt, reſolvunt, & paulatim ad inteſtina evocant, & excludunt.

LXXVI.

Et viam, quâ eorum vis eò integra deferatur, ſi quæramus, illa valdè eſt compendioſa: materia enim clyſteris à colo inteſtino recepta mox ſuas vires effundit in arterias meſentericas inferiores, quæ ferè univerſæ in colon inteſtinum inſeruntur, & per multas ſimul anaſtomoſes, ante & poſt inſertionem, cum venis meſaraicis conjunguntur, ut ita largiſſimè & latiſſimè

nè ſuis qualitatibus imbuere poſſint omnes ventris partes, quibus cum per ſuos ramos Vena porta connectitur.

LXXVII.

Ubi hæc ipſa remedia morbum non leviter oppugnaſſe nimadvertimus, paululum ab uſu eorum feriari, & recolligenſi tempus aliquod Naturæ largiri erit proficuum, atq; idipſum ninimè negligentes Medici plus quiete, quam indeſinenter novendo & agendo proficient.

LXXVIII.

Noſtro ſeculo plura inclareſcunt remedia, quorum virtues in refractarijs malis, & deſperatis obſtructionibus ſunt inignes; ut Spirit. Vitriol. vulg. Spir. Salis. Spir. Vitriol. philoophic. qui mira in hoc morbo non ſemel præſtitit. Tartarus Vitriolat. Cremor. Tartar. & Acidum Tart. huc etiam pertinet pir. Tart. Cryſtall. tart. & quæcunq; ex Tartaro parantur. Miſtura ſimplex. Extract. Splenis bovis, quod Crollius deſcribit. æcula aronis. pulv. diaronis Quercet. pulv. cachectic. ſimpl. yrupus ſplenetic. Savanorolæ. Aqua compoſita ex tartar. & itriol. Penoti. Vinum martiale. Electuar. de chalybe. Vinum halybeat. item Sal. centaur. min. abſinth. geniſt. fraxini. Quoum vires frequenti Autores uſu comprobarunt, & noſtro etiam oto reſpondebunt, ſi debito tempore, modo, & ordine ijs tamur.

LXXIX.

Et cum maxima ipſorum pars inter Diuretica non infimũ abeant locum, eorum uſus eò felicius inibitur, ſi jecoris caliditas nimia abſit, & per urinarios meatus Natura colluviem iſtam timarum venarum expellere moliatur: Laudem tamen in proceſſu morbi majorem, quàm ſub initium curationis merentur.

LXXX.

Multi etiam Vomitoria ægris non verentur dare, eorumq; ſu glorientur ſe craſsiſſimos, & maximè contumaces humos, qui dejectorijs nihil moveri poterant, ejeciſſe; quod utirum eſſe fatemur, ſic & hoc verum eſſe ſcimus, quod cautè ijs præſcribendis Medicum verſari oporteat, & contraindintia perpendere, ne malum malo accumulet.

LXXXI.

Vomitus tutius inſtituitur ante Digeſtivorum uſum, ut

 frigidi,

frigidi, pituitoſi humores in Ventriculo, ob ejus imbecillitatem geniti, evacuentur, qui aliàs à Digeſtivis in penitiores partes abrepti, obſtructiones augerent.

LXXXII.

De Acidulis & Thermis non eſt ut multum agamus, cum ipſarum poteſtas in hiſce regionibus nobis haud detur, illarumq; nihiloſecius virtutes in hoc & congeneribus morbis, non paucis, quorum terris illas Natura invidere noluit, probatas ſcimus, & nosmetipſi probamus.

LXXXIII.

In harum locū noſtrates medici ſubſtituunt ſerum lactis caprini, cujus vis egregiè intenditur, ſi cum ſucco limonum aut aceto Tamarindorum paretur, & albumine ovi depuretur, & poſtea cum ſuccis cichor, & fumar. probè depuratis miſceatur, vel & eidem Meliſſa, Borrago aut Bugloſſa incoquatur, qui liquor maximæ erit efficaciæ in reliquijs infarctuum reſolvendis; ſimiliter Acidulis, & Thermis reſpondebunt chalybeata remedia plures dies continuata.

LXXXIV.

Hæc dum intus aguntur, extra corpus etiam vigilemus, & Topica accerſamus, ut, devicto hoſte, eò citius victoriâ potiamur.

LXXXV.

Et cum inflationes in hypochondrijs, Liene, Ventriculo ſatis moleſtas, ægri percipere ſoleant, his partibus Fomenta & Sacculos applicabimus ex emollientibus, & mediocriter aperitivis, attenuantibus, permixtis ijs, quæ flatus diſcutiunt, vino albo incoctis, quorum formulæ cuivis obviæ ſunt, & proſunt præ ceteris cort. rad. capp. tamariſc. rad. filic. bryon. cyclamin. althææ. fol. & ſummit. rut. roſmarin. abſint, cētaur. min. abrotan. calaminth. puleg. ceterach. ſem. rut. agn. caſt. aneth. aniſ. fl. roſ. rubr. camomil. melilot. geniſt. ſambuc. &c. ſi opus, ad Ung. linimenta & Emplaſtra deveniemus, quibus ex oleis ſelectiora, ut ol. cappar. amygd. amarar. Rutæ, Anethi, Abſynthij, de geniſt. ſambuc. lil. alb. camomil. de baccis Ebuli immiſcebuntur.

LXXXVI.

Quæ eò tutius ventriculo, alijsq; partibus adhiberi poterūt, ſi à pituitoſis humoribus ſint liberatæ, quod medicamēti calidi ad-

admotu frigidi humores diſſoluti, diſtendendo partem, ſævio-
in eo dolores pariant.

LXXXVII.

Suadent etiam Practici, ut, præmiſsis Univerſalibus, inter-
m æger mittatur in Balneum tepidum ex aq. dulci, incoctis
us humectantibus, & moderatè calidis, quo præſidio corporis
citas tanquam potior hujus morbi pars mirificè corrigetur, &
oſt ejus uſum regio ventriculi inungatur ol. caryophyll. vel
c. moſchat per expreſſ. admixto modico maſtich. vel ſimili li-
nento, non malè ægro conſultum ibitur.

LXXXVIII.

Quibus ita expeditis, membra imbecillia ex humoris mor-
ici malitiâ infeſtata, ut uterum, ſtomachum, cor, & cerebrum
c. ad naturalem temperiem reducere ſtudebimus, quæ eò citius
tinebitur, ſi corroborantia remedia, quorum virtute ſingularũ
rtium facultates recuperantur, & firmantur, ſedulò in uſum
ctamus: neq; horum tantum locus erit, morbi cauſis jam me-
ocriter abolitis, ſed etiam totius morbi decurſu decenter ad-
bita efficiunt, ut eò citius ſuperetur.

LXXXIX.

Ratione uteri, itemq; Ventriculi huc referimus, quæ in eorũ
becillitate feliciſſimè paſſim à Practicis præſcribi ſolent, inter
æ prærogativam habere videntur Eſſent. meliſſ. puleg. extr. ze-
ariæ. Spir. Vitriol. philoſop. idq; genus alia. Lienem inſigniter
mabunt Eſſ. fumar. abſinth. centaur. min. cortic. citri. chamædr.
Epati quale eſt cichor. & abſinth. tale eſt Lieni ſcolopendr. &
rt. rad. capp. Omnium viſcerum naturalium Balſamũ eſt Elixir
oprietatis Paracelſ. quod in ſero lactis tanquã vehiculo ſum-
um, Epati calidiori egregiè prodeſt: ſemper enim cavendum,
frigido Ventriculo ſtudentes, Epatis calorem intendamus.

LXXXX.

Inprimis autem Cordis & Cerebri toto curationis tempore
bẽda eſt ratio, & opera danda, ut illorũ Spiritibꝰ à crebro fumo-
appulſu obfuſcatis priſtinam ſerenitatem conciliemus, tam in-
nis quàm externis remedijs; in quem finem ex officinis recipi-
as varias ſpecies Aromaticas, olea ſtillatitia aromatum, Aquas,
ntias, Tincturas pretioſas, varij generis opiatas, Electuaria,
morſu-

morſulos;quorum locupletiſſimus apud Practicos datur catalogus. Externa dictis viſceribus convenientia ſűt epithemata,ſacculi,olea,& ung. Balſama cordialia,cephalica &c. quæ pro re natâ ſuo ſcopo, ſemper cujusvis partis conſideratâ indole, applicabit Medicus.

LXXXXI.

Sæpius verò hæc ipſa Cardiaca & Cephalica propinanda ſunt, non tantum extra paroxyſmum, verum etiam in & ſub invaſione, ut fumi maligni eò citius diſcutiantur, & paroxyſmus ceſſet.

LXXXXII.

Peculiariter etiam cavendum, ne Hepatis regio Topicis externis nimium calefacientibus contingatur, cum partis hujus excedens calor interdum Hypochondriacæ fons ſit & origo quo in loco ung. roſato, & ſantalino aq. cichor. probè lotis vel & Epithematibus ex aq. cichor. endiv. acetoſ. aut ſacculis ex fl. roſar. borrag. bugloſs. & ſantalo rubro, idq; genus ſimilibus tempeſtivè utendum.

LXXXXIII.

Tempore paroxyſmi vel inſtantis vel præſentis, ſi debilitas magna adſit, omnis roborando Cordi cura & cogitatio impendatur, uſurpatis, quæ ſupra commendavimus, tam externis quàm internis: Diaphragmatis & pectoris cõpreſſiones à flatib9 vel vaporibus ſedantur inſtitutis extremorum frictionibus, ligaturis crurum, & coxarum, clyſtere carminante injecto, cucurbitis cum flamma ſine ſcarificatione, lieni, umbilico, totiq; abdomini adhibitis, quomodo effumantes vapores à corde & cerebro validè revelluntur, & divertuntur.

LXXXXIV.

Hiſce jam omnibus ſecundum methodum adminiſtratis non dubitamus, quin, annuente divinâ gratiâ, optata valetudo cum ſymptomatum remiſſione iterum explendeſcat: & cum receptacula iſtarum impuritatum ita ſint comparata, ut facili negotio novos humores, nova recurrentis mali rudimenta, colligere poſſint, valetudinis redditæ hoc eſto caput, ut quotannis ſemel atq: iterum, præcipuè Verno & Autumnali tempore, contra novum dicti morbi incurſum, appropriatorum remediorum ope, corpus præmuniatur.

SOLI DEO GLORIA.